

Dokument nr. 8:12

(1999-2000)

Forslag fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Marit Nybakk, Ane Sofie Tømmerås og Astrid Marie Nistad om å be Regjeringen legge fram forslag om tiltak mot tvangsekteskap

Til Stortinget

Bakgrunn

Med jevne mellomrom har det i de senere år vært dokumentert at norske jenter med minoritetsbakgrunn blir giftet bort med tvang til menn fra foreldrenes opprinnelige hjemland. I de fleste tilfellene etablerer disse seg i Norge ved å søke oppholdstillatelse her eller ved at jentene nektes å reise tilbake til Norge. Ofte dreier det seg om jenter som slik får avbrutt videregående opplæring, og som nektes å fullføre skolen. Andre blir tvunget til å slutte i et lønnet arbeid.

Nylig dokumentasjon om æresdrap på norske jenter med pakistansk bakgrunn, har skapt sterke reaksjoner. Dette er en form for overgrep som verken kan forsvares av det internasjonale samfunnet eller begås mot norske statsborgere uten kraftigere straffereaksjoner fra norske myndigheters side.

Kvinner har krav på de samme menneskerettigheter og det samme rettsvern som menn. Det kan ikke aksepteres at mannlige eliter bruker kultur eller religion som begrunnelse for undertrykking av kvinner. Menneskerettigheter kan aldri være kulturrelativ. Norske jenter, født i Norge - med norsk statsborgerskap - har krav på norsk rettsbeskyttelse ut ifra norske normer og lover. Hvis vi behandler jenter med minoritetsbakgrunn mer lemfeldig enn jenter med norsk bakgrunn, må det sies å være diskriminerende og helt uakseptabelt.

Retten til å velge ektefelle er nedfelt i FNs menneskerettighetserklæring, som i Innst. O. nr. 51 (1998-99), (jf. Ot.prp. nr. 3 (1998-1999)), ble inkorporert i norsk lov. Ved en lovendring i 1994, kom det inn i ekteskapslovens paragraf 16 - 3. ledd - en regel om at den som er tvunget inn i ekteskap, kan få ekteskapet annullert. Straffelovens paragraf 222 slår fast at tvangsekteskap er ulovlig. Strafferammen er 6 år. Paragraf 31 i barneloven slår fast at fra barnets fylte 12 år, skal det kunne si sin mening om personlige forhold.

25. november 1997 behandlet Stortinget en interpellasjon fra Erna Solberg til barne- og familieministeren om tvangsekteskap. Stortinget ba enstemmig Regjeringen legge fram en handlingsplan mot tvangsekteskap. Handlingsplanen ble lagt fram i desember 1998 med to hovedformål:

- Å forebygge at ungdom utsettes for tvangsekteskap.
- Å gi bedre hjelp og støtte til de ungdommer som utsettes for, eller har vært utsatt for tvangsekteskap.

Handlingsplanen inneholder bra tanker og forslag, men er lite konkret, og vi savner konkretisering. Forslagsstillerne mener spørsmålet om tvangsekteskap bør behandles av Stortinget, med vekt på følgende tiltak:

- En informasjonskampanje i skoleverket, bl.a. utarbeidelse av et veiledningshefte i ungdomsskolen og videregående skole.
- Opprettelse av et sentralt kriseteam og en sentral krisetelefon og lokale kriseteam i de største byene.
- Klarere instruksjoner til barnevernet og sosialkontorene om å bistå jenter og gutter som føler seg truet av mulig tvangsekteskap eller tvunget arrangert ekteskap.
- Klarere instruksjoner til norske utenriksstasjoner om å være restriktive med å innvilge oppholdstillatelse dersom det er det minste tvil om ekteskapet er inngått frivillig fra den norske statsborgerens side.
- Drøftinger og løpende kontakt med norske innvandrer miljøer, særlig organisasjoner drevet av og for innvandrerkvinner, for å forebygge ekteskap som ikke inngås frivillig.

- En gjennomgang av straffeloven, barneloven, utlendingsloven og eventuelt andre lover, for å vurdere nødvendige lovendringer.
- Den enkelte skal gjennom et intervju og høres før potensiell ektefelle gis oppholdstillatelse.
- Styrking av krisesentrene, MiRA-sentret og tilsvarende sentre.

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om tiltak mot tvangsekteskap.

15. oktober 1999